

**PŘÍLOHA Č. 9:
ANALÝZA POPTÁVKY
- VÝZKUM KULTURY V OSTRAVĚ A STUDENTI
SŠ A VŠ**

Studenti středních a vysokých škol představují jednu z důležitých skupin obyvatel, která jednak kulturu vytváří, ale také i spotřebovává. Pro dlouhodobé plánování v oblasti kultury je tedy vhodné znát změny preferencí této cílové skupiny, neboť ty předznamenávají budoucí trendy v této oblasti. Díky znalosti jejich zájmů a potřeb lze optimalizovat opatření ve vztahu k rozvoji kultury tak, aby odpovídala skutečným potřebám konečných uživatelů. Obdobně lze využít získané poznatky pro realizaci opatření k posílení zájmu o kulturu u této skupiny, potažmo i pro zlepšení prostředí pro mladé umělce.

Metodicky výzkum vychází z již realizovaných dotazníkových šetření zhotovitele, zejména pak z dotazníkového šetření realizovaného mezi studenty v roce 2008. Mimo to umožnil výzkum postihnout změnu trendů a preferencí v čase.

Samotný dotazník byl šířen online přes platformu Google Forms. Plánovaný sběr tištěných dotazníků nebyl realizován z důvodu nastalé epidemiologické situace v souvislosti s onemocněním COVID-19. Online dotazník si lze prohlédnout zde: <https://forms.gle/w7G8YgHef8igVrho8>. Na distribuci dotazníků se podílela Ostravská univerzita, Vysoká škola Báňská – Technická univerzita Ostrava, vybrané střední školy s uměleckým zaměřením, studentské spolky a studenti samotní.

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 844 respondentů, nicméně pouze 831 lze skutečně identifikovat jako studenty středních a vysokých škol. Dotazník byl nastaven tak, aby respondenty, kteří nejsou studenty, automaticky vyřadil na začátku dotazníku, aby nedošlo k ovlivnění výsledků.

Dotazník samotný se skládal ze čtyř částí. První část se zaměřila na demografickou charakteristiku, zaznamenávající pohlaví, věk a vzdělání respondentů, doplněnou o stupeň studia a místo přechodného bydliště při studiu. Tyto údaje byly důležité pro interpretaci odpovědí. Druhá část se již věnovala kulturním preferencím studentů a jejich vztahu ke kultuře. Třetí část se zabývala hodnocením změn prostředí v Ostravě a závěrečná část pak motivacemi k setrvání či odchodu z Ostravy.

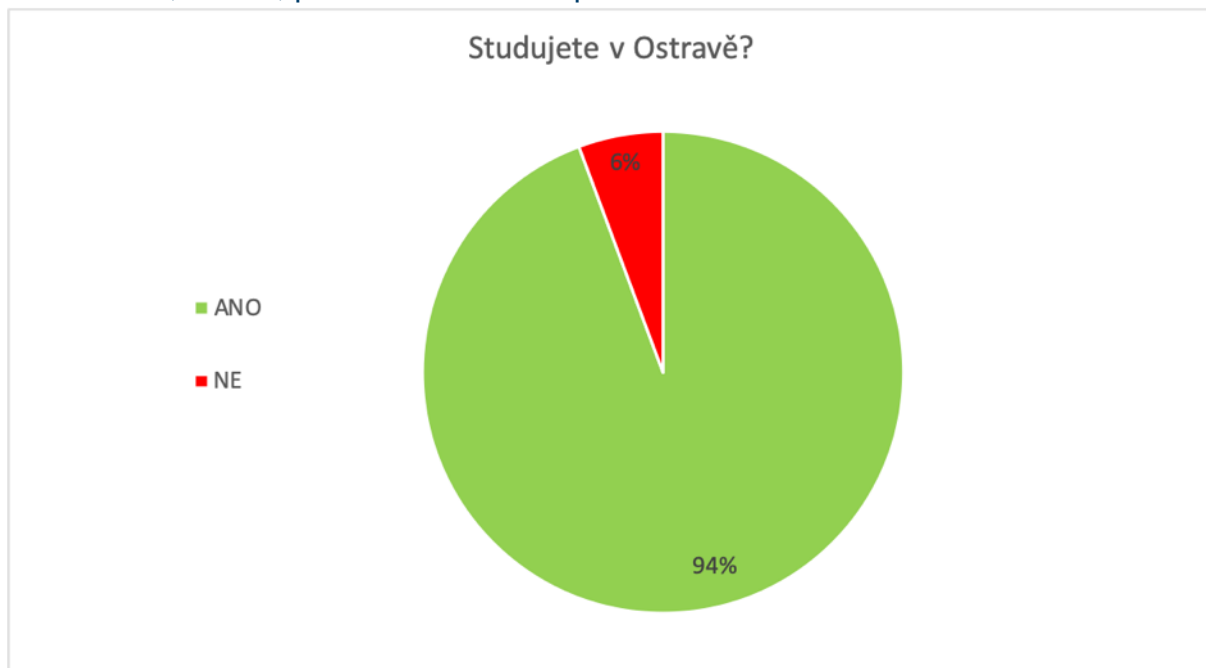
Dotazník se skládal z 28 otázek, přičemž 3 otázky měly otevřenou odpověď. Většina otázek měla přednastavené možnosti odpovědi, nicméně respondentům bylo umožněno doplňovat i odpovědi vlastní. U jednotlivých částí a grafů jsou uvedeny počty respondentů (n =počet odpovědí), komentáře či vysvětlení. U otevřených otázek jsou pak citovány vybrané odpovědi studentů, které dle autorů šetření nejlépe vystihují názory respondentů.

Pro statistickou analýzu výsledků dotazníkového šetření bylo využito kontingenčních tabulek s Chi-kvadrát testem. Statistickou významnost značí p hodnota (p -value). Nejvyšší váhu představuje $p = 0,000$, ze které můžeme jednoznačně vyvodit zamítnutí nulové hypotézy. V případě chi-kvadrát testu hypotéza říká, že neexistuje statistická závislost mezi veličinami. V uvedeném případě tedy přijímáme hypotézu alternativní, a to, že jsou veličiny na sobě závislé. Akceptovatelná hladina významnosti představovala $p = 0,050$.

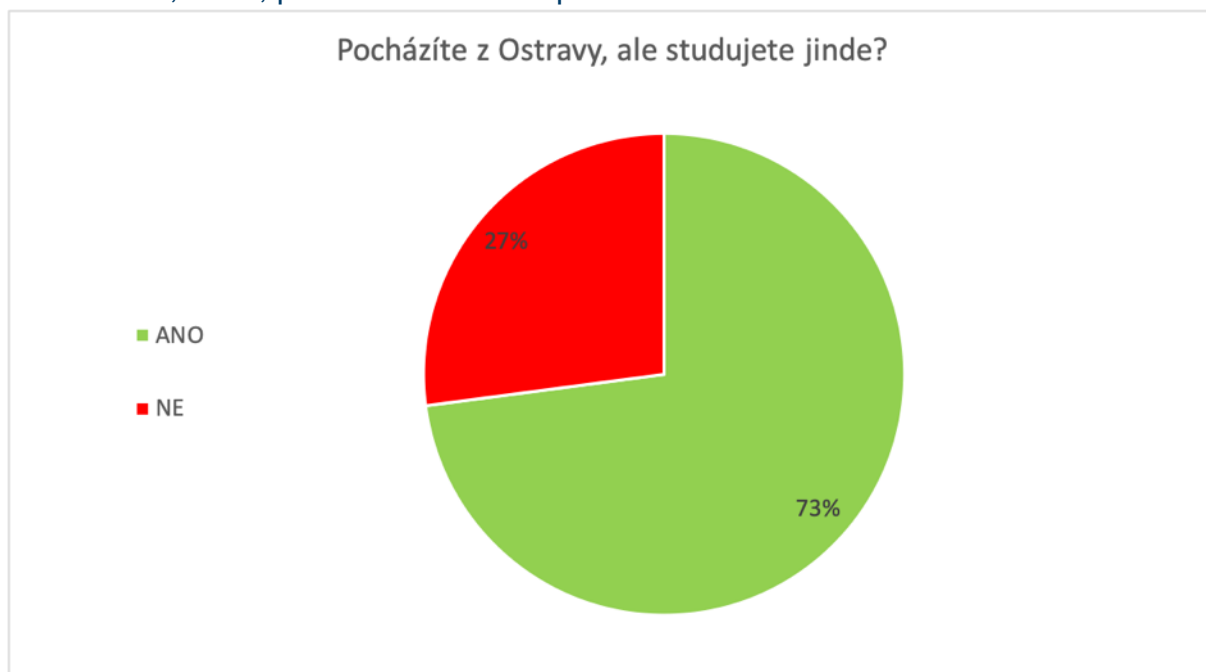

I. Charakteristika respondentů

Otázka č: 1, n=844, procentuální zastoupení

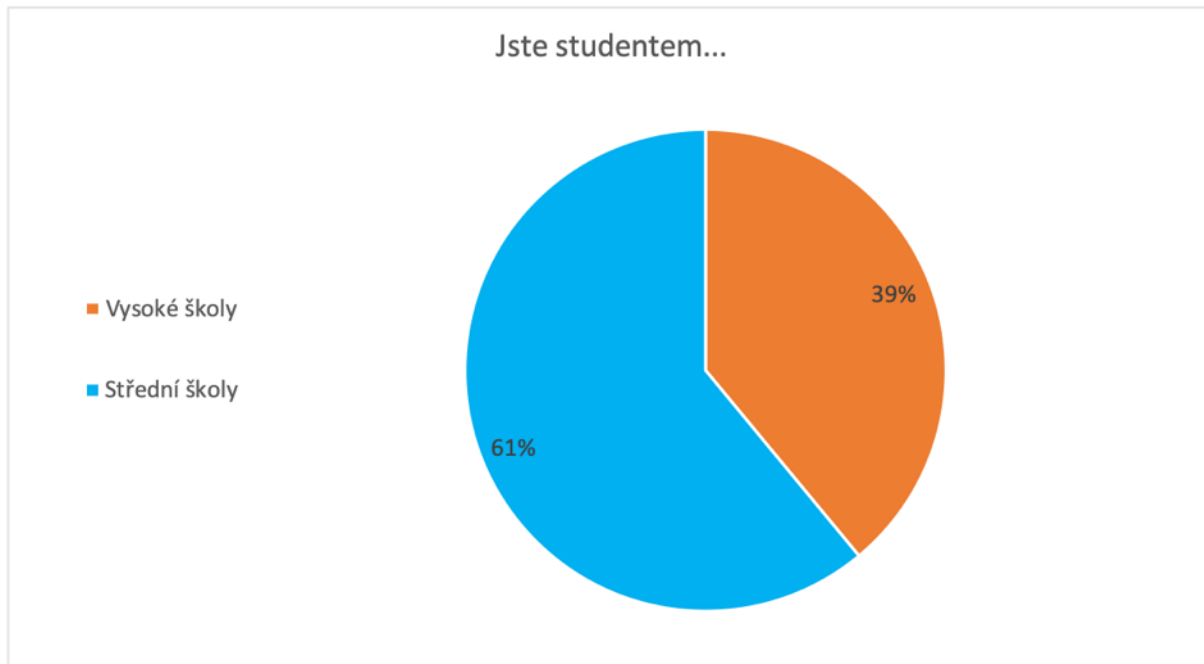

Otázka č: 2, n=48, procentuální zastoupení

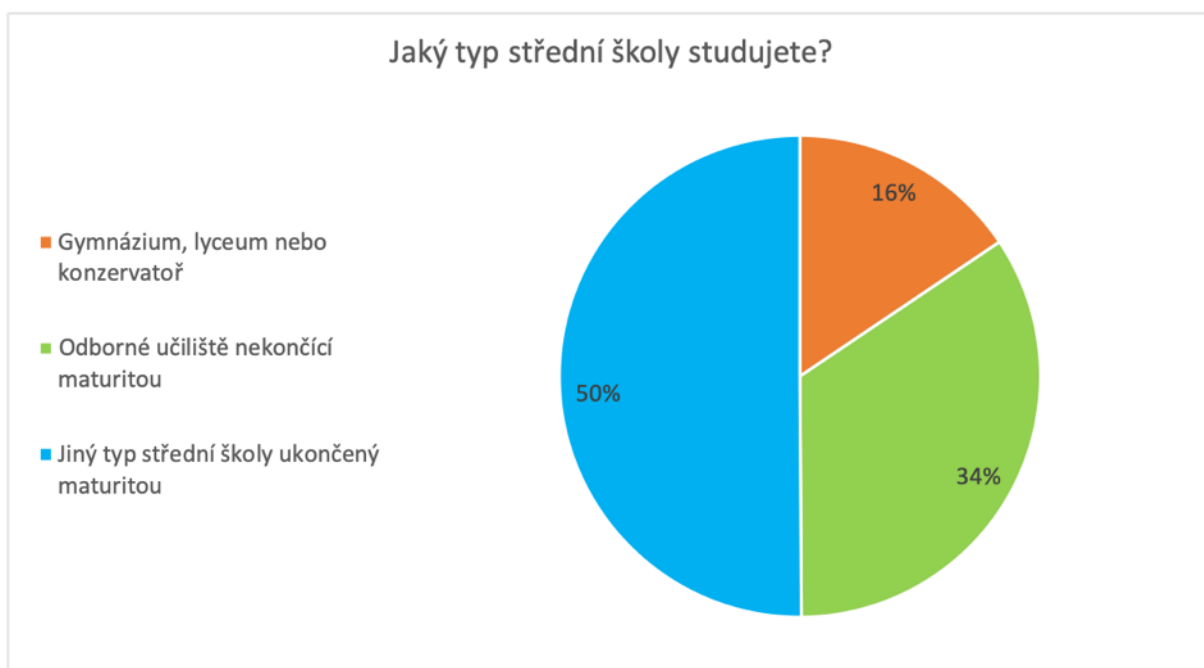

Otázka č: 3, n=831, procentuální zastoupení

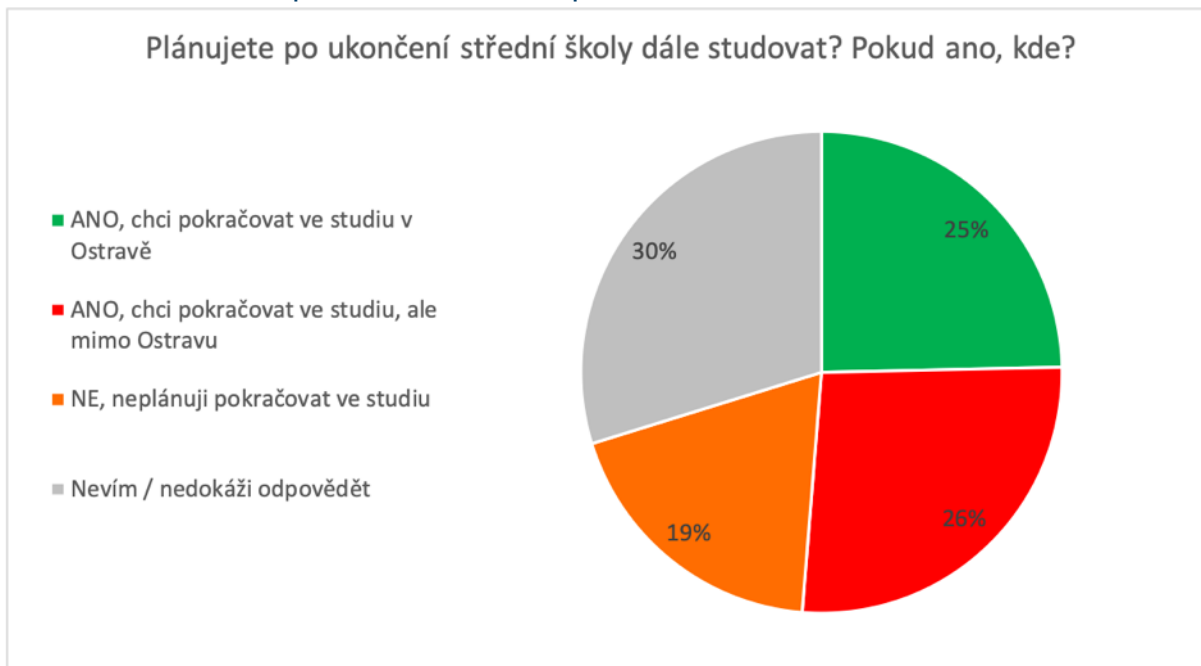

Otázka č: 4, n=507, procentuální zastoupení

Otázka č: 5, n=507, procentuální zastoupení

Komentář k otázkám č. 4. a 5:

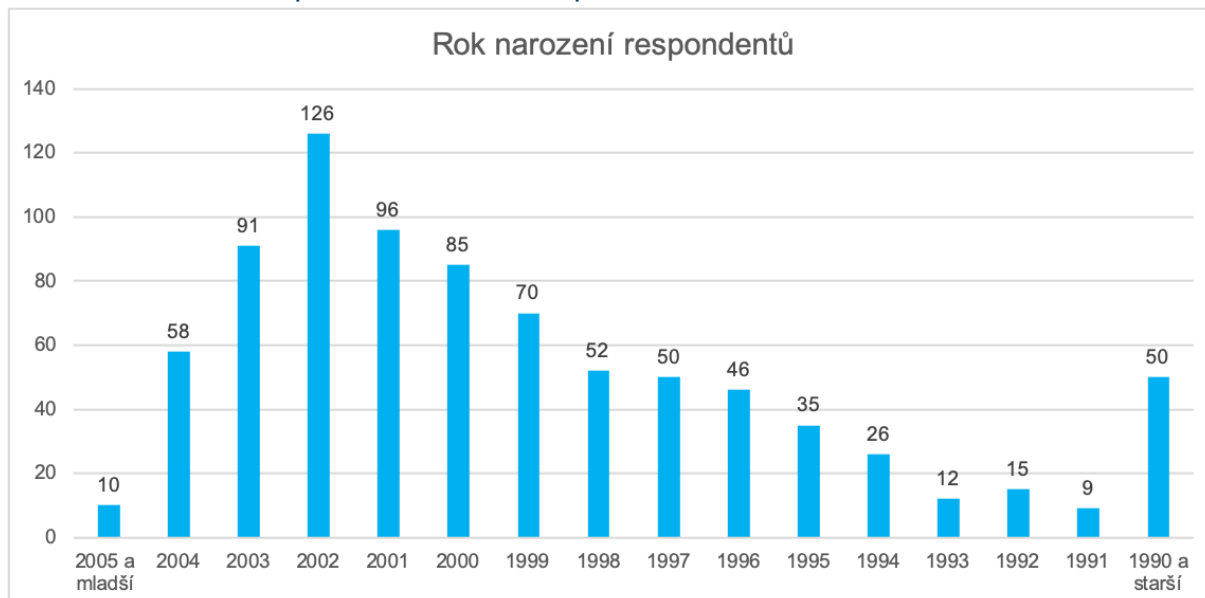
Statistická analýza těchto otázek prokázala, že existuje statistická souvislost mezi typem školy, který studenti studují a plány, kde pokračovat ve studiu. Výsledky lze interpretovat následovně*:

1. Ostrava nepředstavuje atraktivní místo pro studium na vysoké škole pro respondenty z gymnázií, lyceí a konzervatoří
2. Naopak Ostrava představuje atraktivní místo pro další studium u studentů odborných učilišť

Z toho vyplývá, že je zapotřebí zvýšit atraktivitu univerzit a celkově studentského prostředí v Ostravě.

Otázka č: 6, n=831, procentuální zastoupení

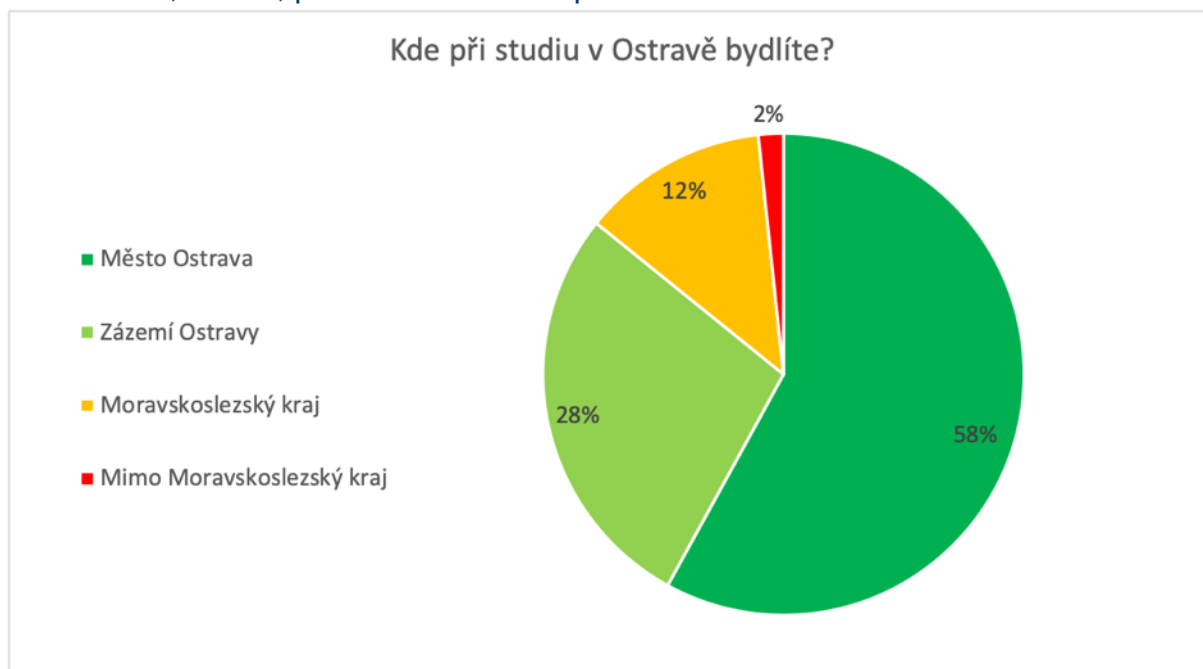

Otázka č: 7, n=831, procentuální zastoupení

Otázka č: 8, n=831, procentuální zastoupení

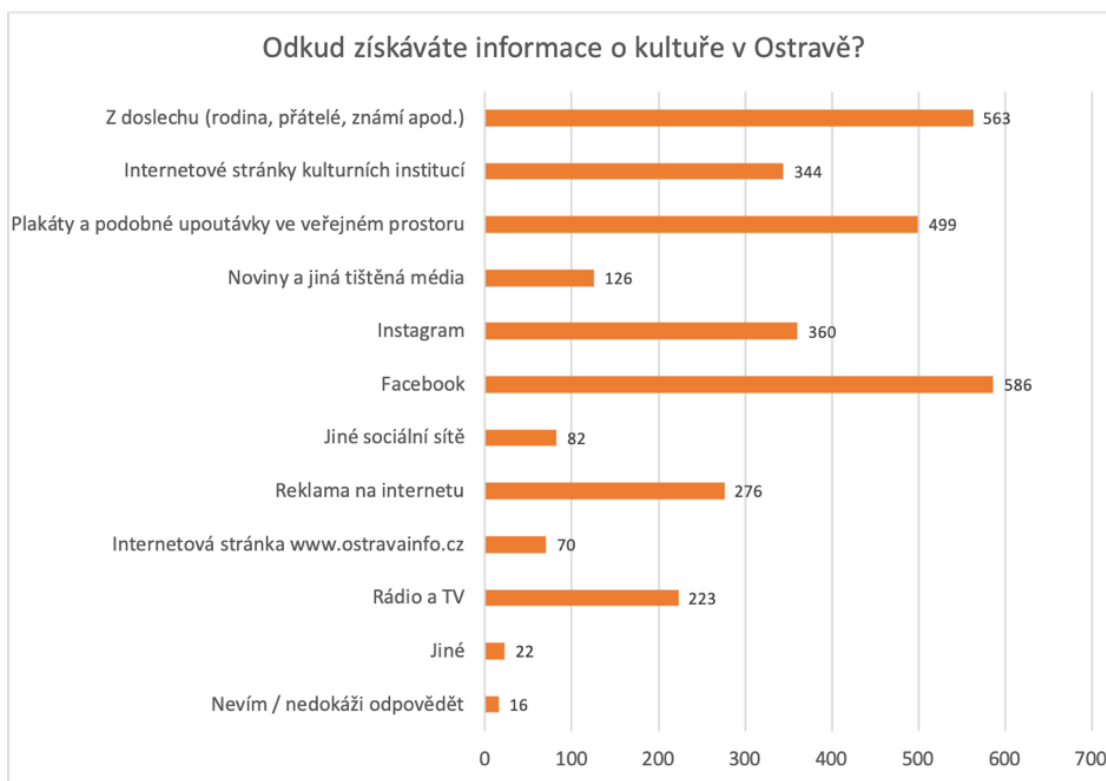
Komentář k výsledkům I. části:

Bližší komentář této části si zaslouží graf č. 6, kde se projevuje poměrně vysoký počet studentů s rokem narození 1990 a starších. Tento jev lze vysvětlit tak, že studenti postgraduálního studia chápou význam dotazníkových šetření, a proto jsou více ochotní k jejich vyplnění. Dále graf č. 8 udává, kde mají studenti přechodné bydliště během studia, nikoliv místo trvalého pobytu.

II. Kulturní preference a vztah ke kultuře

Otázka č: 9, n=831, absolutní hodnoty

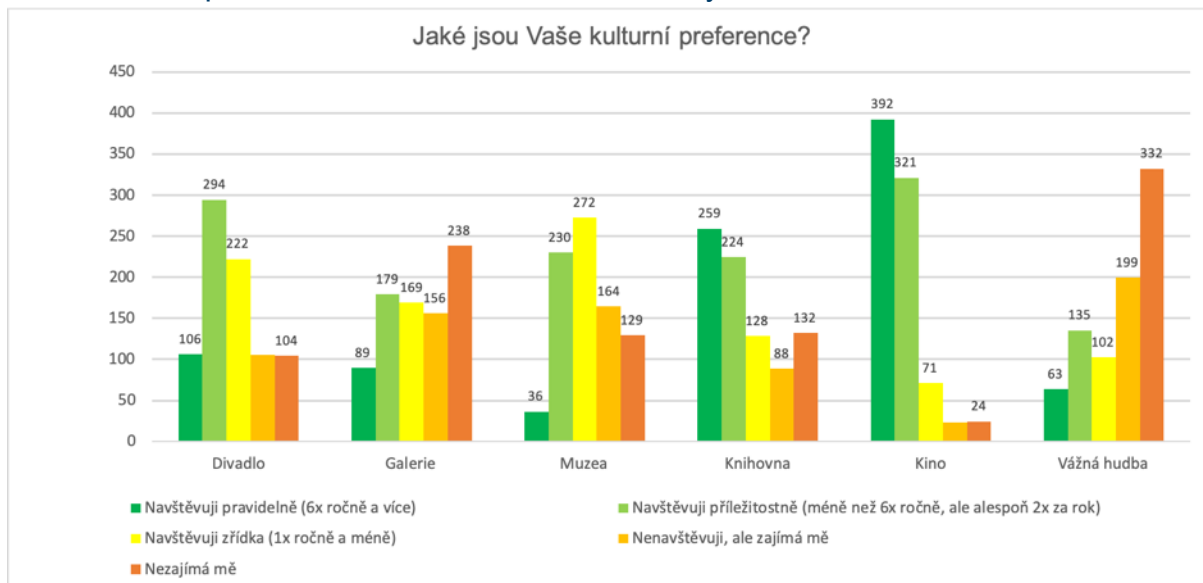

Komentář k otázce č. 9:

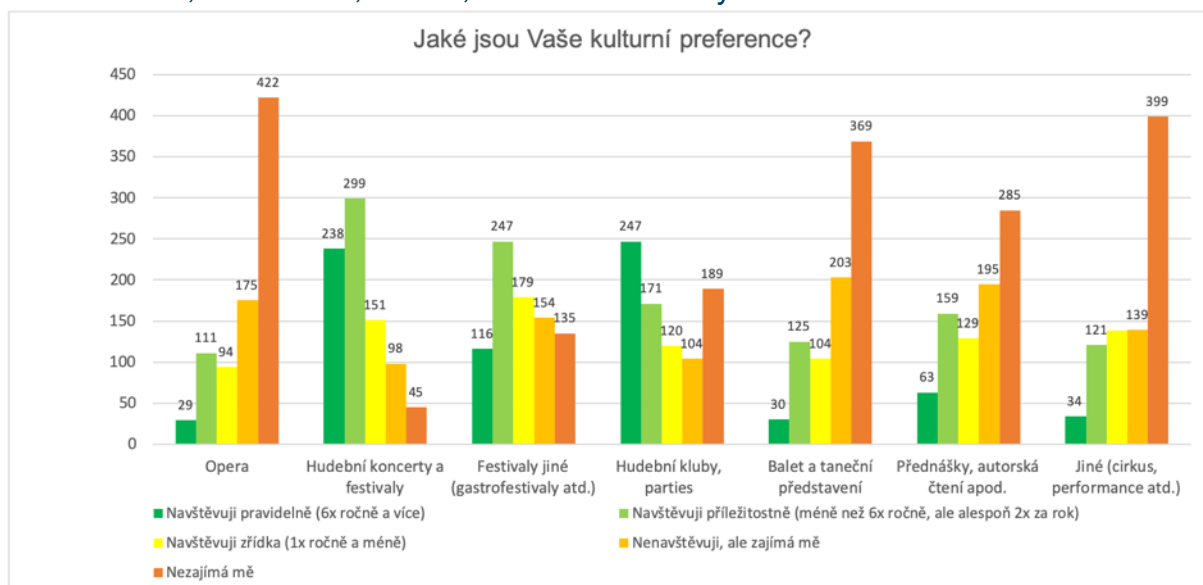
V šetření se projevil, pro autory dotazníkového šetření poměrně překvapivý, fakt významu reklamy ve veřejném prostoru, která si udržuje vysokou pozici. Rovněž poměrně překvapivé je vysoké zastoupení Facebooku, který má pověst sociální sítě se snižujícím se zastoupením uživatelů z nejmladší generace. Jako negativní lze zhodnotit využívanost internetové stránky www.ostravainfo.cz, kterou studenti využívají v porovnání s ostatními zdroji informací o kultuře spíše sporadicky.

Otázka č. 10, první část, n=831, absolutní hodnoty

Otázka č. 10, druhá část, n=831, absolutní hodnoty

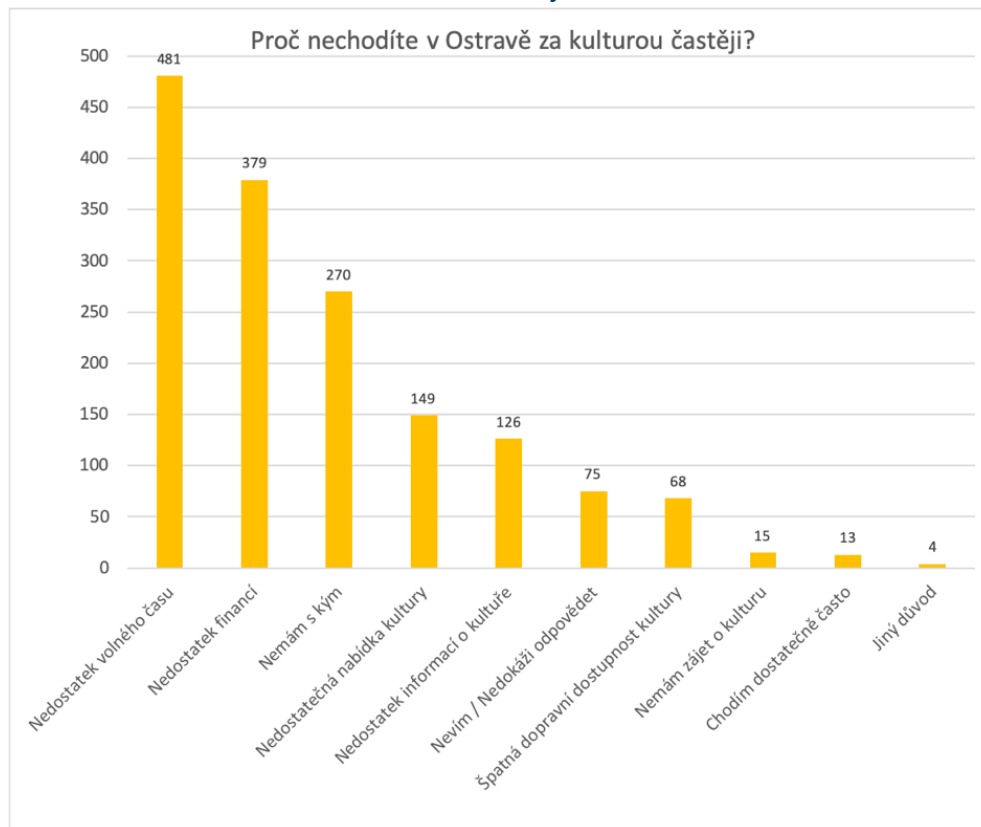

Komentář k otázce č. 10:

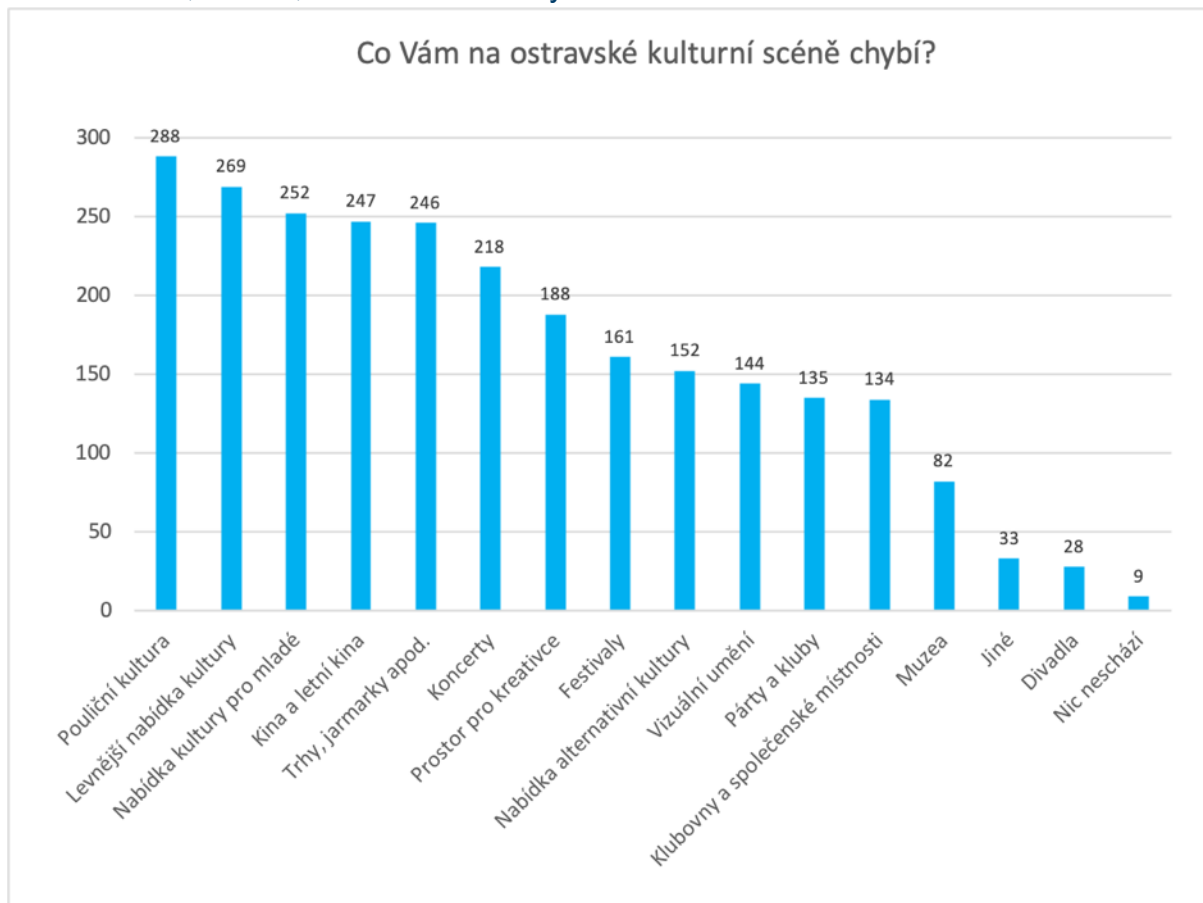
Výsledky poměrně podrobně dokumentují kulturní preference studentů. Jako nejméně zajímavé pro studenty se jeví vážná hudba, opera, balet, taneční představení a kategorie jiné (cirkus, performance atd.). Zejména v těchto oblastech kultury je potřeba hledat opatření, jak je studentům přiblížit a vzbudit o ně zájem.

Otázka č: 11, n=831, absolutní hodnoty

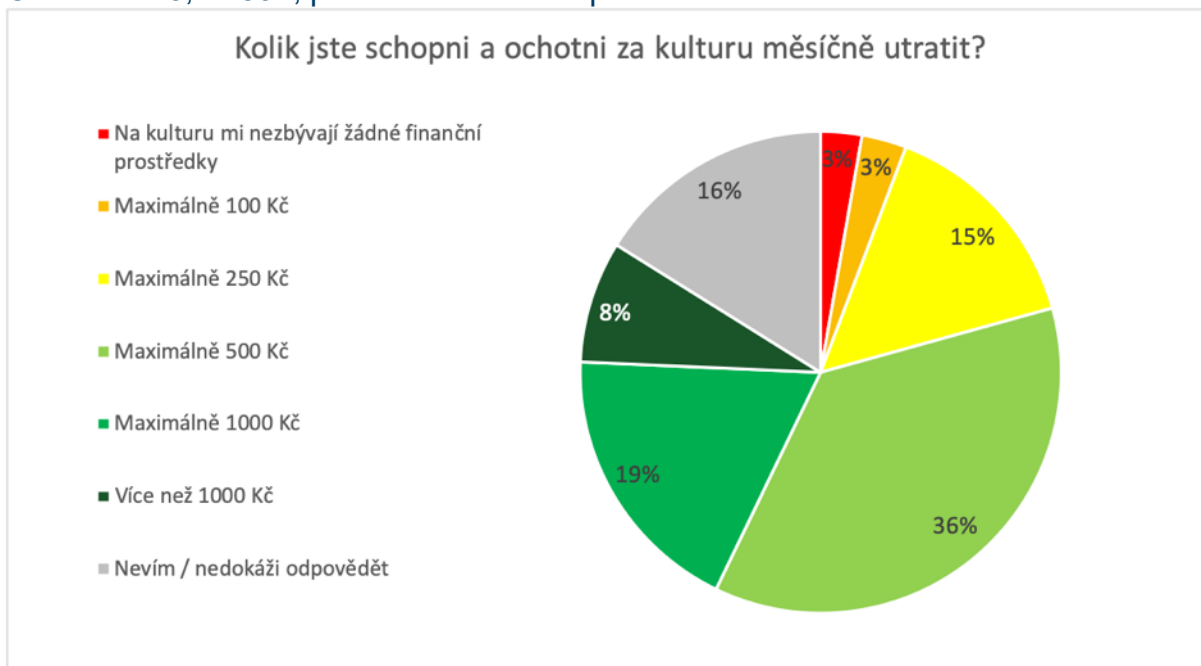

Otázka č: 12, n=831, absolutní hodnoty

Otázka č: 13, n=831, procentuální zastoupení

Komentář k otázkám č: 12 a 13:

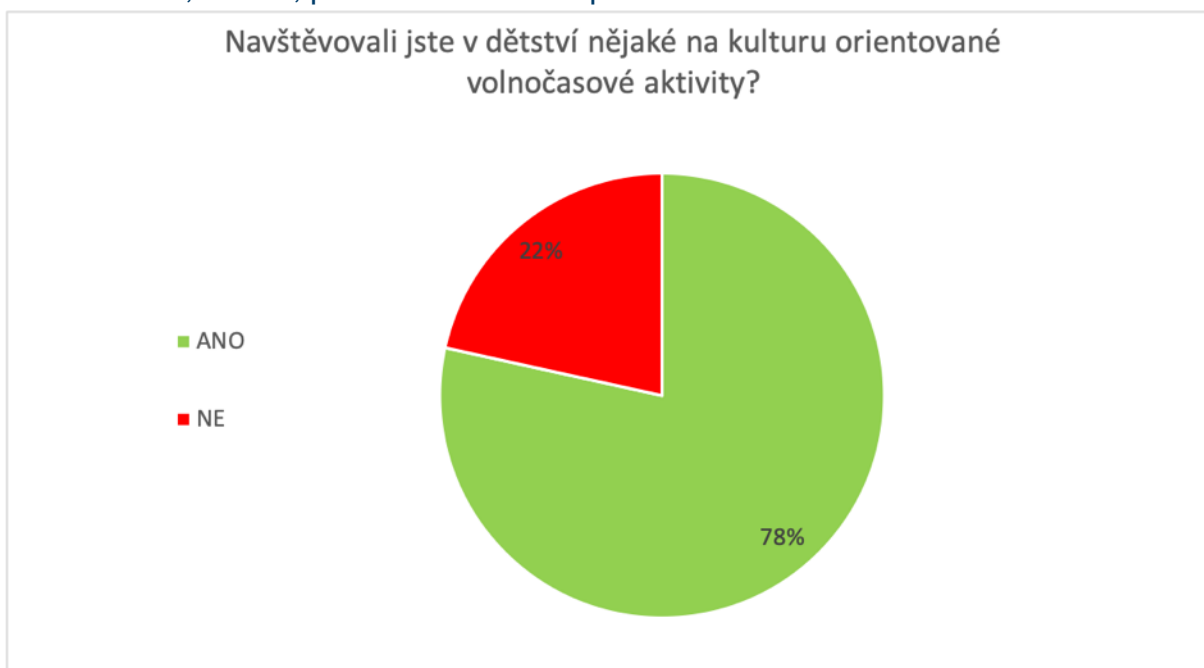
Co se týká ochoty utrácet za kulturu, výsledky vycházejí poměrně příznivě. Až 63 % respondentů si může dovolit utratit za kulturu více než 500 Kč měsíčně. Avšak při bližším pohledu na věkové skupiny lze konstatovat, že pouze 1/3 z každé věkové skupiny je schopna a ochotna utratit za kulturu více než 1000 Kč měsíčně. Přesto však z grafu č. 12 také vyplývá, že studentům schází levnější nabídka kultury a kultura pouliční, která je typická finanční nenáročností. Nemalá část studentů by rovněž ocenila širší nabídku kultury pro mladé, popřípadě rozšíření nabídky kin, letních kin, jarmarků, trhů a koncertů. Analýza prokázala, že existuje poměrně silná statistická závislost mezi věkem respondentů a výší jejich měsíční útraty za kulturu*. Paradoxně se ukázalo, že mladší respondenti utrácejí za kulturu více než starší, přičemž nejvyšší útraty byly pozorovány u věkové skupiny narozené mezi roky 2000–2004.

Otázka č: 14, n=831, procentuální zastoupení

Otázka č: 15, n=831, procentuální zastoupení

Otázka č: 16, n=831, procentuální zastoupení

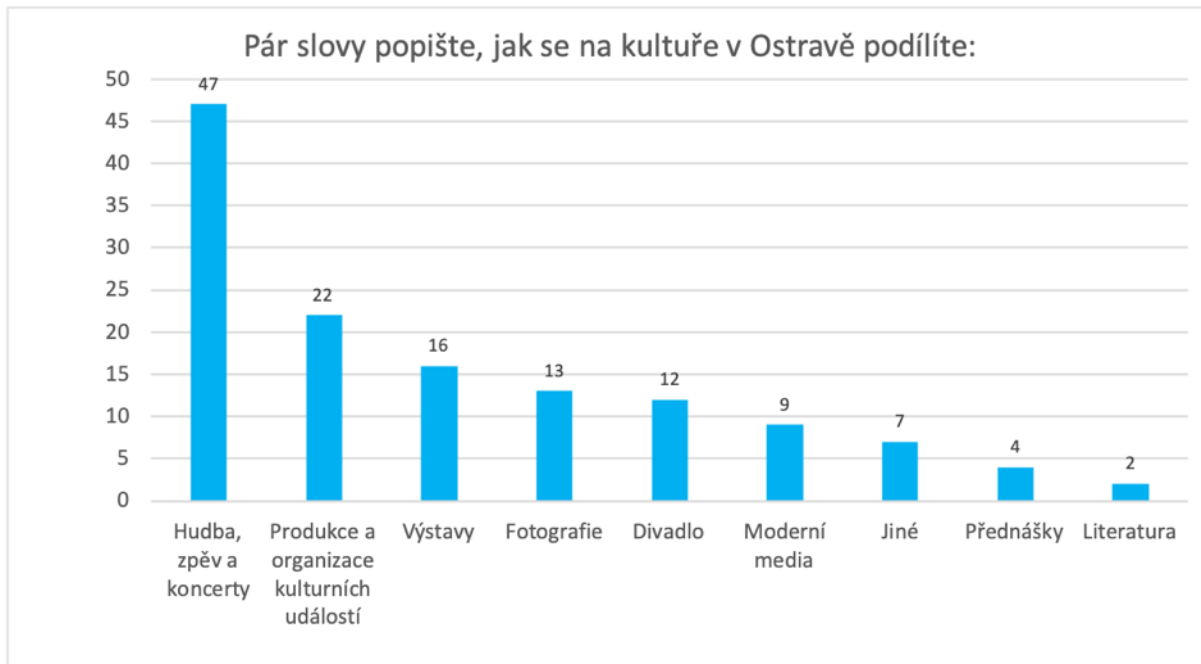

Komentář k otázkám č. 14 až 16:

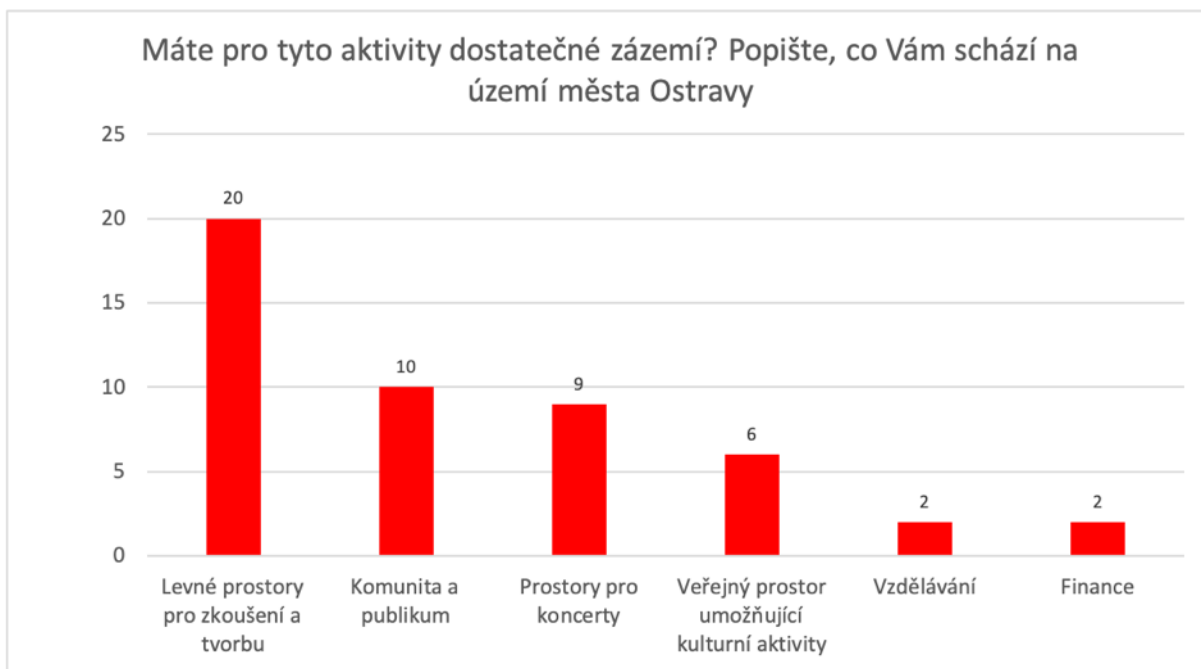
Cílem této části bylo zjistit, zda existují vztahy mezi na jedné straně mírou kulturního založení rodičů, navštěvováním kulturně orientovaných volnočasových aktivit v dětství a na druhé straně podílem na tvorbě kultury v Ostravě a kulturními preferencemi. Analýza* prokázala, že existuje silná statistická závislost mezi tím, zda rodiče chodí alespoň jednou za dva měsíce za kulturou a tím, zda studenti navštěvují kulturně zaměřené kroužky. Statistická analýza* rovněž prokázala souvislost docházení do kulturně zaměřených kroužků v dětství s následnou aktivní tvorbou kultury. Z dlouhodobého hlediska je tedy důležité aktivizovat rodiče, aby navštěvovali kulturní akce a posílali své děti do kroužků, neboť tyto aktivity utváří nové kulturně aktivní generace. Nicméně u studentů s bydlištěm mimo Ostravu se tento vztah neprokázal. Zde se pravděpodobně projevuje dopad nízké motivace v Ostravě zůstat po studiu a rozvíjet zde kulturní aktivity, neboť období pobytu v Ostravě je vnímáno jako dočasné.

Otázka č: 17, n=141, otevřená otázka, absolutní hodnoty

Otázka č: 18, n=117, otevřená otázka, absolutní hodnoty

Příklady odpovědí na otevřenou otázku č. 18:

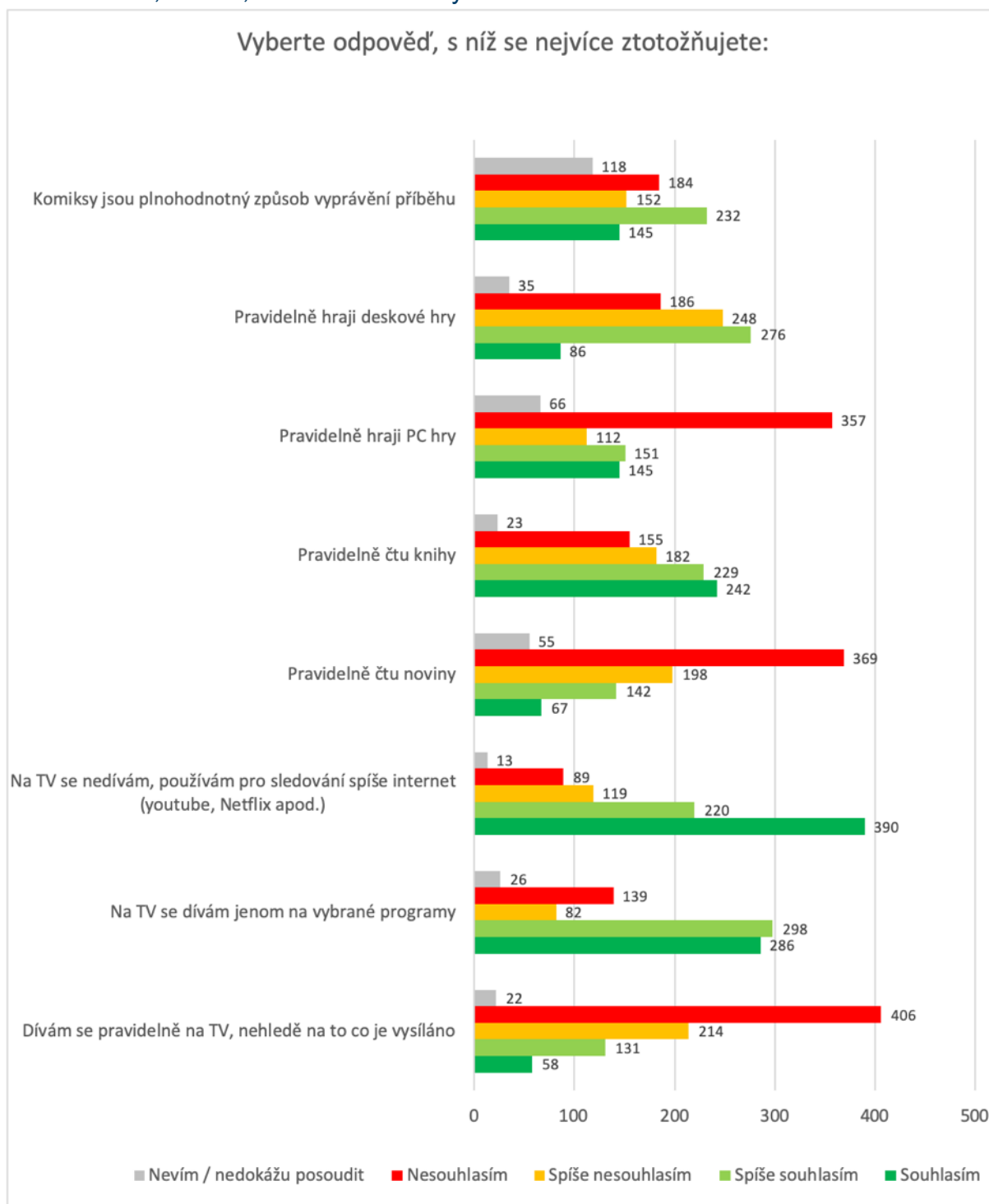
- **„Chybí mi veřejný prostor, který by byl věnován mladým hercům a umělcům, např. klavír ve městě.“**
(žena, rok narození 2004, středoškolačka, členka divadelního a pěveckého souboru)
- **„Schází adekvátní finanční podpora, zázemí pro umělecké činnosti (zkušebny a ateliéry bez šílených nájmů či korporátních zájmů).“**
(muž, rok narození 1994, vysokoškolák, pořádající festival a hrající v kapele)
- **„Mám strach se v některých místech Ostravy pohybovat sama, hlavně kolem Stodolní, kde je moje škola. Protože upřímně, stalo se mi víc než jednou, že se na mě někdo pokusil zaútočit, a to jsem měla třeba jen foťák pověšený na krku, bála bych se být tam vidět ještě s nějakou dražší technikou.“**
(žena, rok narození 1991, studující střední uměleckou školu)
- **„Zázemí je asi dostatečné. Trénujeme většinou ve škole. Jen mi vadí, že z nepochopitelných důvodů, zakazují zletilým studentům cvičit na sále, pokud jsou bez dozoru.“**
(žena, rok narození 1991, středoškolačka účastnící se koncertů pořádaných školou)
- **„Chtělo by to něco jako program, který by nabádal a podporoval studenty k tvorbě jako takové (např. studentské kapely).“**
(muž, rok narození 2001, středoškolák)

Komentář k otázkám č. 18:

Při bližším pohledu na strukturu odpovědí, lze konstatovat, že přibližně polovině respondentů z věkové skupiny 2000-2004 schází levné prostory pro zkoušení a tvorbu. U ostatních věkových skupin bylo rozložení odpovědí neprůkazné.

Otázka č: 19, n=831, absolutní hodnoty

Komentář k otázce č. 19:

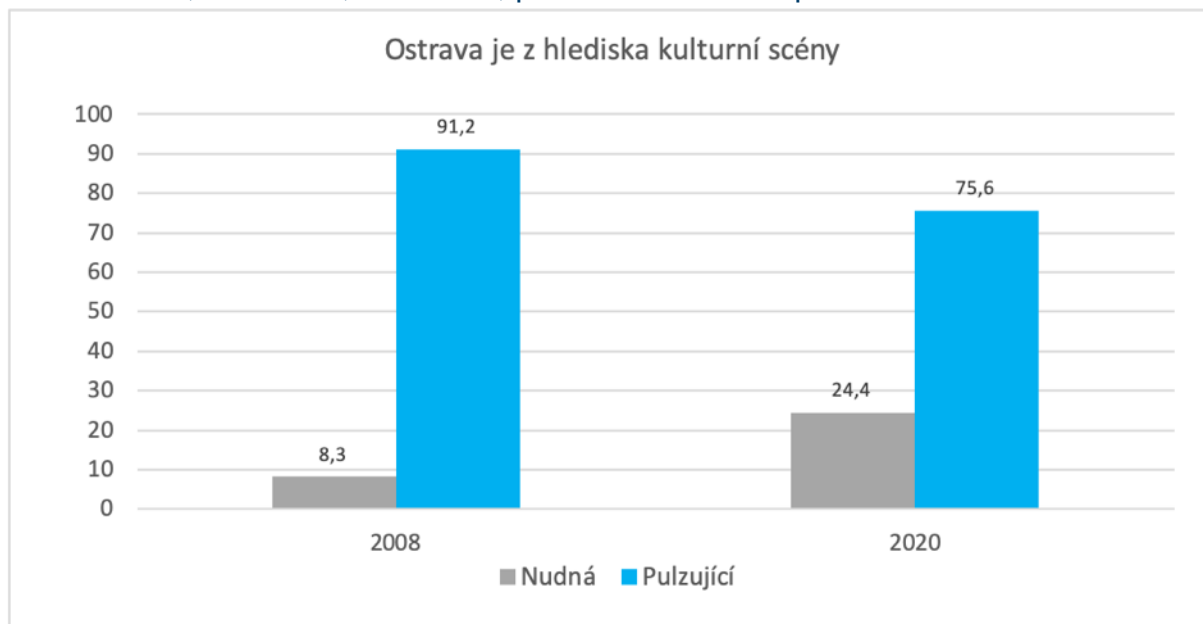
Odpovědi respondentů na tuto otázku jsou poměrně příznivé. Studenti si vybírají, jak tráví svůj volný čas a nejsou pasivními konzumenty (sledování TV bez ohledu na program oproti sledování pouze vybraných programů a aktivní vyhledávání obsahu na internetu). Poměrně dobré výsledky lze sledovat i v případě četby, kdy se však projevuje nižší zájem studentů o aktuální dění (pravidelná četba novin). Časté výroky, že studenti pouze hrají na PC hry lze zhodnotit jako klišé, zejména v porovnání s tím, jaké výsledky jsou v kategorii čtení knih a

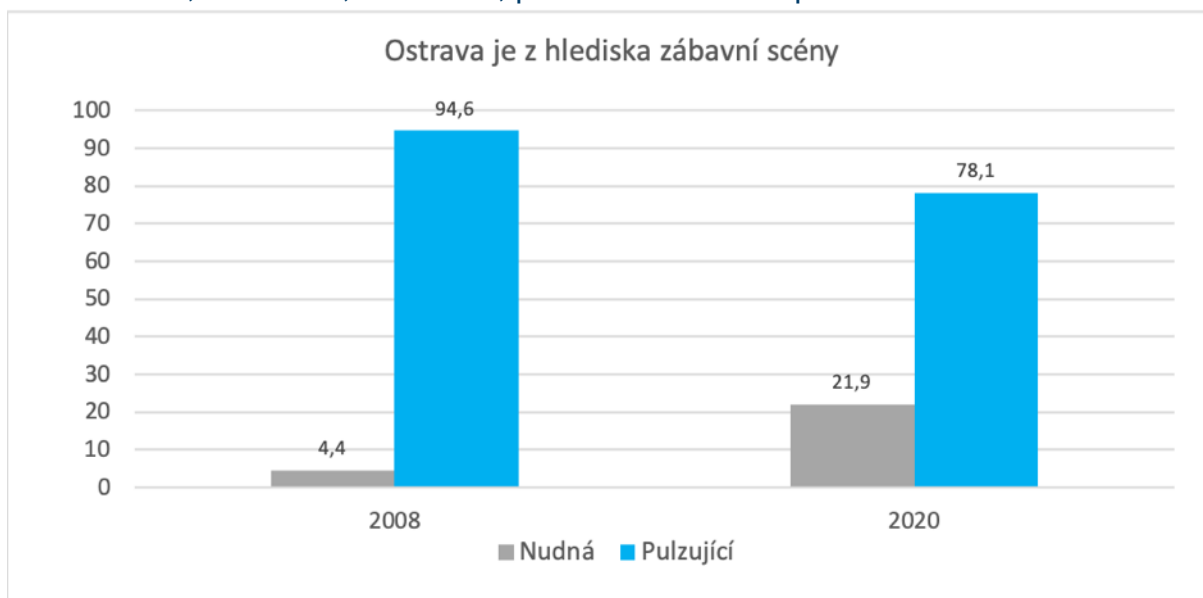
hraní deskových her. Komiksy byly do dotazníku zařazeny pro sledování měnící se velikosti kulturního pole. Otázku je vhodné v budoucnu zopakovat a sledovat změnu.

III. Hodnocení změn prostředí Ostravy v letech 2008-2020

Otázka č: 20, $n_{2008}=204$, $n_{2020}=475$, procentuální zastoupení

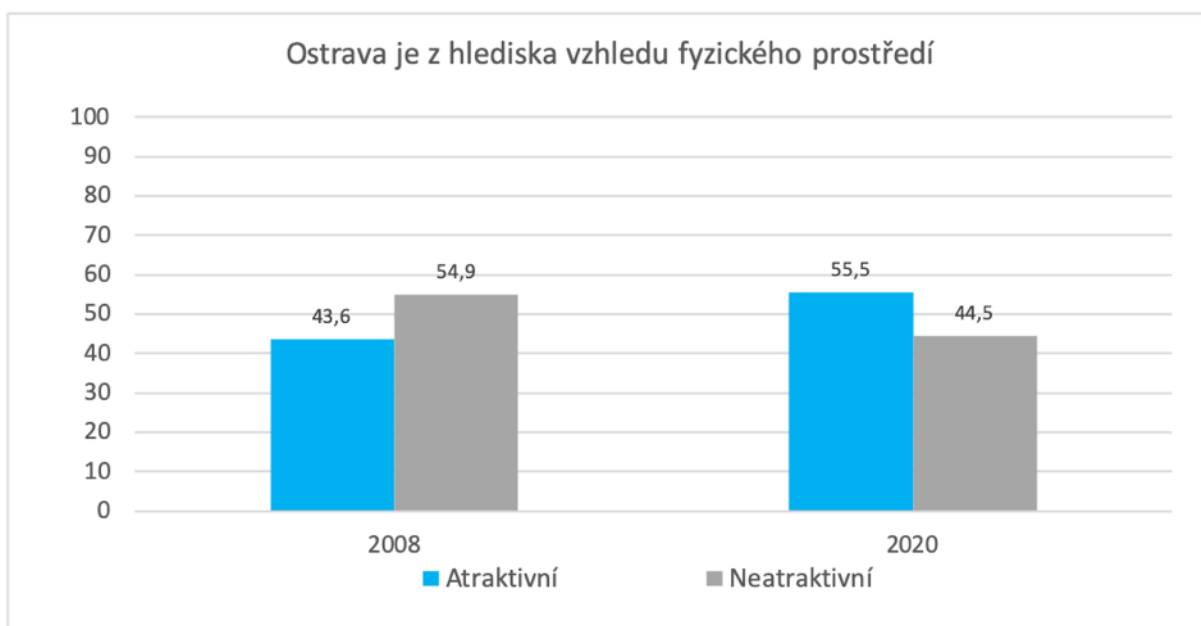

Otázka č: 21, $n_{2008}=204$, $n_{2020}=557$, procentuální zastoupení

Otázka č. 22, n₂₀₀₈=204, n₂₀₂₀=697, procentuální zastoupení

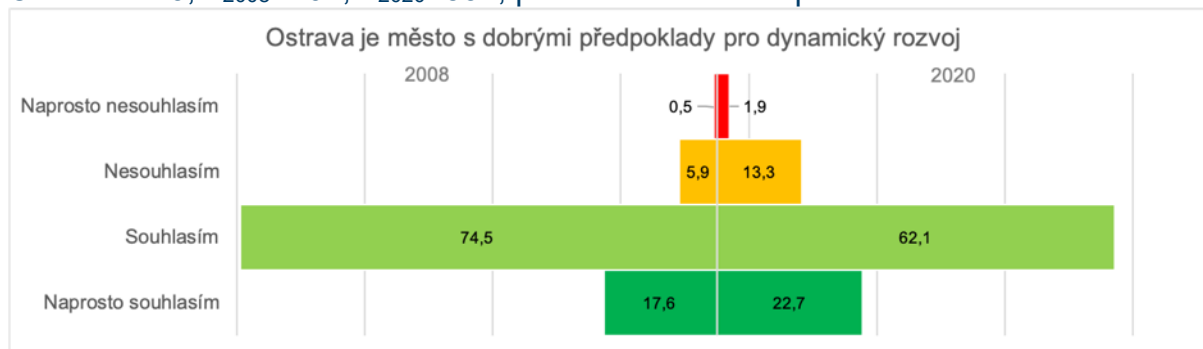
Komentář k otázkám č. 20 až 22:

Odpovědi na otázku byly usouvztažněny s výsledky otázky č. 12, aby bylo zjištěno, zda se projevuje souvislost mezi hodnocením Ostravy a tím, co studentům schází. Nejzajímavější výsledky lze shrnout následovně:

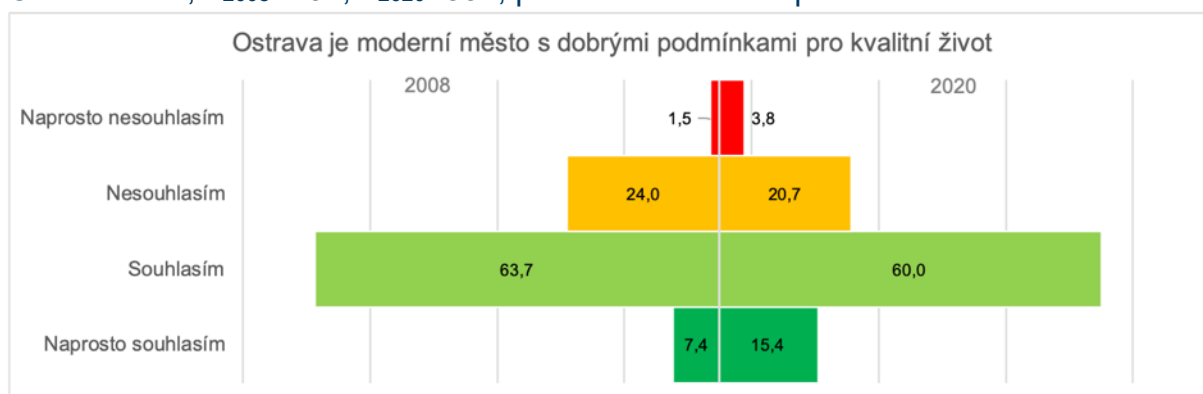
1. Nudná z hlediska kulturní scény byla Ostrava hodnocena studenty, kteří tvrdí, že jim schází koncerty (21,29 %), nabídka kultury pro mladé (19,84 %), následované pouliční kulturou (17,71 %). Naopak u těch studentů, kteří hodnotili kulturní scénu jako pulzující nejvíce schází pouliční kultura (52,08 %), levnější nabídka kultury (47,21 %) a trhy (47,13 %).
2. Nudná z hlediska zábavní scény byla Ostrava hodnocena studenty, kteří tvrdí, že jim schází trhy (20,49 %), koncerty (19,9 %) a pouliční kultura (19,1 %). Naopak u těch studentů, kteří hodnotili zábavní scénu jako pulzující nejvíce schází nabídka kultury pro mladé (54,97 %), pouliční kultura (52,08 %) a kina a letní kina (51,81 %).
3. Neatraktivní z pohledu fyzického prostředí byla Ostrava hodnocena studenty, kteří tvrdí, že jim schází nabídka kultury pro mladé (44,84 %), pouliční kultura (42,01 %). Naopak u těch studentů, kteří hodnotili fyzické prostředí jako atraktivní, nejvíce schází trhy (49,59 %), pouliční kultura (46,18 %) a kina a letní kina (46,15 %).

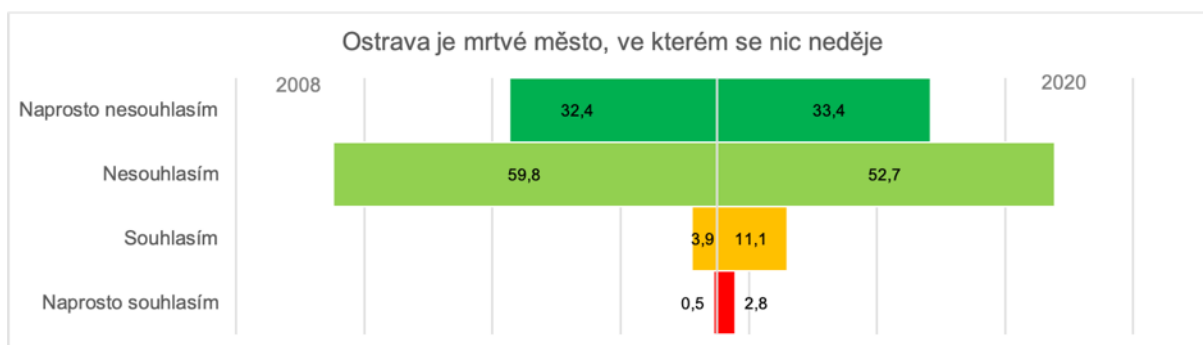
Otázka č: 23, n₂₀₀₈=204, n₂₀₂₀=831, procentuální zastoupení

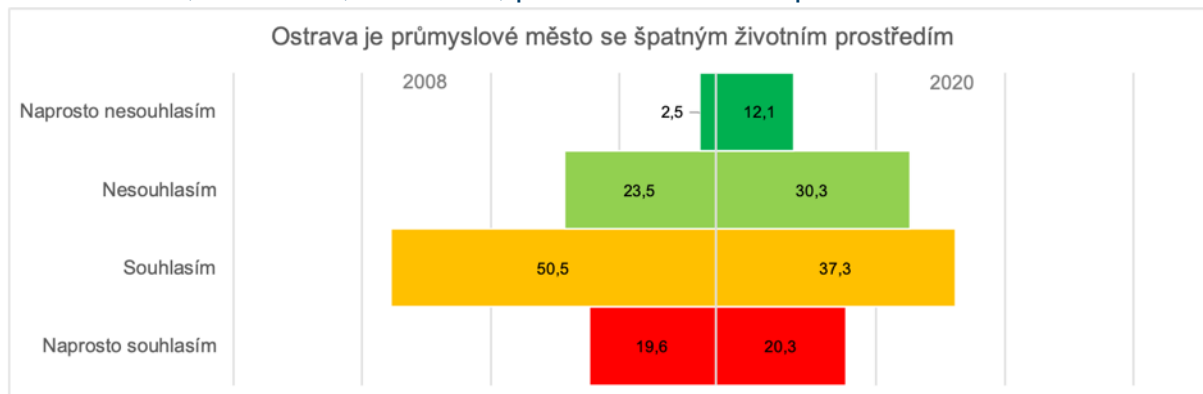
Otázka č: 24, n₂₀₀₈=204, n₂₀₂₀=831, procentuální zastoupení

Otázka č: 25, n₂₀₀₈=204, n₂₀₂₀=831, procentuální zastoupení

Otázka č: 26, n₂₀₀₈=204, n₂₀₂₀=831, procentuální zastoupení

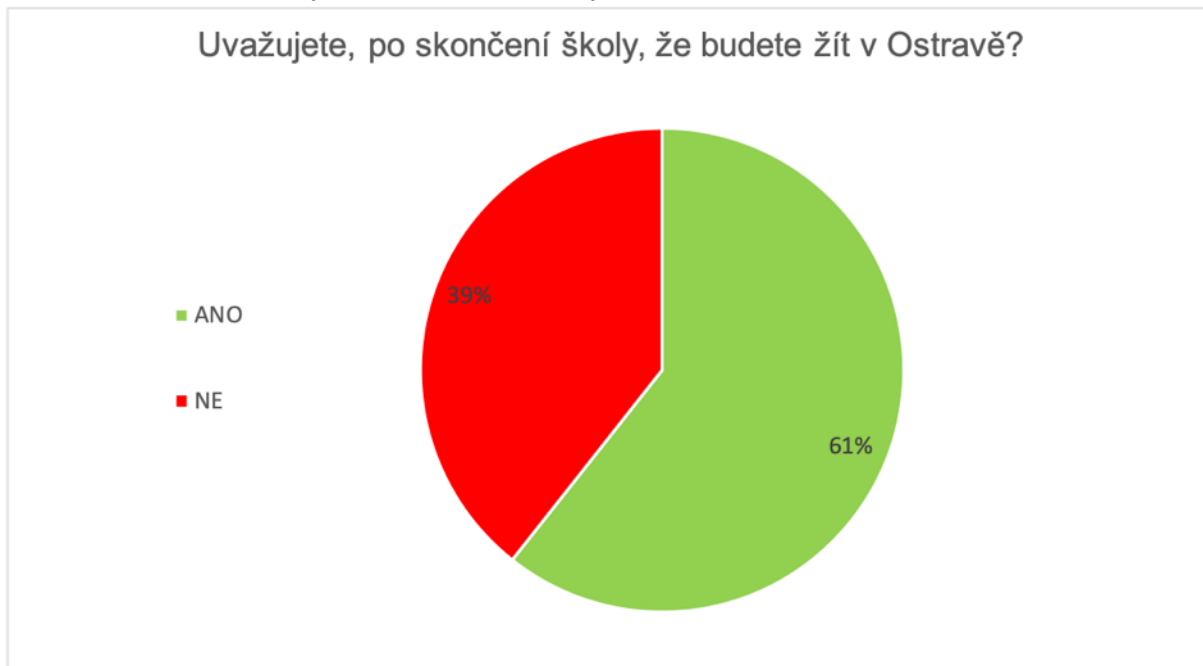

Komentář k výsledkům III. části:

Tato část dokumentuje proměnu vnímání Ostravy u studentů v letech 2008 až 2020. Na základě grafu č. 20 a 21 lze usoudit, že vnímání Ostravy jakožto pulzujícího města s kulturním vyžitím a zábavou pokleslo. Opačný jev se však projevil u kvality fyzického prostředí (otázka č. 22), které tvoří město samotné. U grafů č. 23 až 25 lze pozorovat stagnaci či lehké zlepšení vnímání sledovaných charakteristik. Jako pozitivní lze zhodnotit výsledky obsažené v grafu č. 26, kdy se podařilo zlepšit vnímání Ostravy jakožto města se špatným životním prostředím.

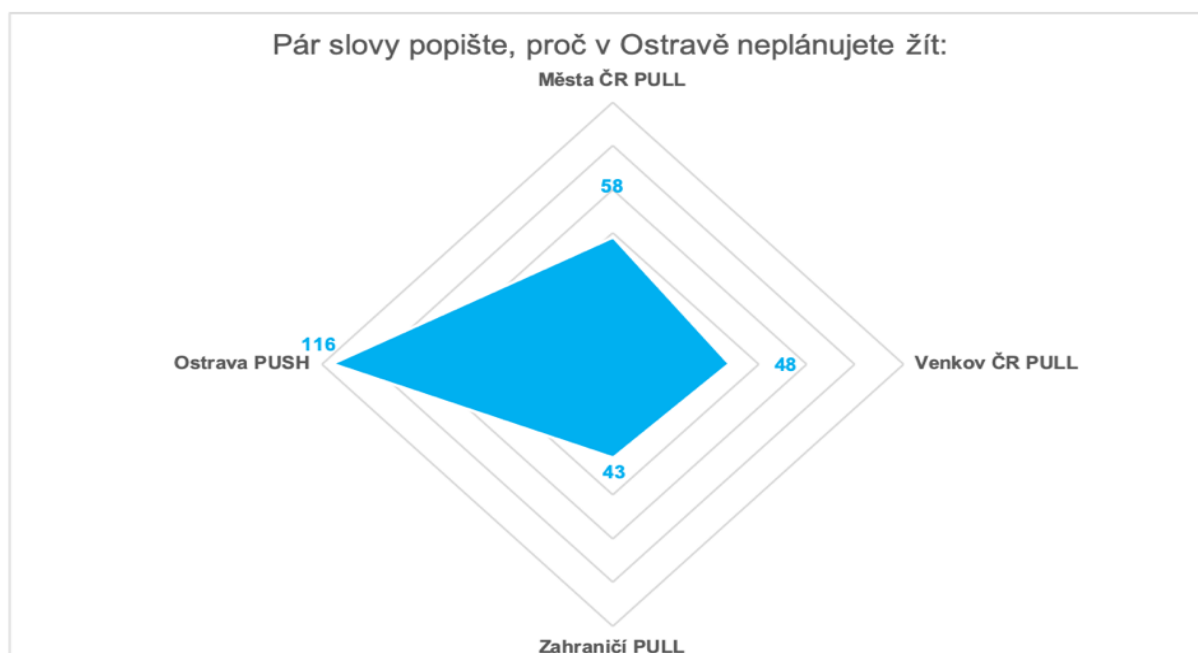
IV. Motivace k setrvání či odstěhování se z Ostravy

Otázka č: 27, n=831, procentuální zastoupení

Otázka č: 28, n=265, otevřená otázka, absolutní zastoupení

Příklady odpovědí na otevřenou otázku č. 29:

Ostrava PUSH:

- ***"V Ostravě je to příliš industriální, chybí mi příroda, není dostatek kulturního/komunitního vyžití, málo zeleně (tím nemyslím bezdomovci a bordelem okupované plochy), taky tady hodně jedou drogy (pervitin apod.)"***
(žena, rok narození 1998, vysokoškolačka)
- ***"Je to nudné, škaredé město, bez historických památek, se špatným ovzduším a mrtvou kulturní scénou."***
(žena, rok narození 1998, vysokoškolačka)
- ***"Špatné životní prostředí. Sám kvůli ostravskému ovzduší mám astma, moje přítelkyně má alergii a je často nemocná. Nechci, aby podobné problémy měly i moje děti."***
(muž, rok narození 1990, vysokoškolák)

Města ČR PULL:

- ***"Ráda bych chtěla aspoň pár let cestovat a prozkoumat nová místa. Vyzkoušet, jaký je život například v Praze, Brně atd."***
(žena, rok narození 2002, středoškolačka)
- ***"Více mě láká Brno, je to město plné studentů a z hlediska kultury mi přijde živější. Lepší možnost zviditelnit se v umění."***
(žena, rok narození 2002, středoškolačka)

- **„Preferuji rušnější město s větším gastro i kulturním vyžitím. Zároveň bych se ráda odstěhovala za lepšími a atraktivnější pracovními nabídkami.“**
(žena, rok narození 1996, vysokoškolačka)

Venkov ČR PULL:

- **„Jsem zvyklá na vesnici. Mám tady i své koníčky, je tady plno zajímavých míst. A je tady lepší vzduch a čistější ovzduší.“**
(žena, rok narození 2002, středoškolačka)
- **„Bydlím na vesnici, kde jsem se narodila a jsem spokojená.“**
(žena, rok narození 1990, vysokoškolačka)
- **„Chci žít někde u přírody, v Ostravě je moc rušno.“**
(žena, rok narození 2001, středoškolačka)

Zahraníčí PULL:

- **„Chci pracovat v zahraničí, kvůli lepším příležitostem.“**
(žena, rok narození 2004, středoškolačka)
- **„V Ostravě jsem jenom 3 roky. 11 let mého života jsem žil v Anglii tak chci jít zpátky po škole.“**
(muž, rok narození 2003, středoškolák)
- **„Láká mě cizina a cestování. Ale netvrdím, že se nevrátím. Přece jenom mě Ostrava něčím baví.“**
(žena, rok narození 2001, středoškolačka)

Komentář k výsledkům IV. části:

Z celkových 831 respondentů odpovědělo 327 respondentů (tj. 39 %), že po dokončení studia nechtějí v Ostravě zůstat. Jedná se o poměrně vysoké číslo, které však reprezentuje úvahy o odstěhování se, přičemž reálný počet lidí, kteří se skutečně odstěhují, bude pravděpodobně nižší. Číslo však stále indikuje nespokojenost studentů s různými aspekty života v Ostravě. Graf č. 28 pak představuje shrnutí slovních odpovědí do čtyř skupin dle PUSH (faktory stimuluující obyvatelstvo pro odstěhování se např. znečištění ovzduší, nemožnost najít pracovní uplatnění, nízká životní úroveň apod.) a PULL faktorů (stimuluující obyvatelstvo pro přestěhování se jinam) migrace. Jedná se o běžné dělení, které je využíváno řadou zahraničních studií (např. Ballas 2013; Guimarães et al. 2016) a využívá ho např. i Eurostat (2000). Z tohoto dělení vyplývá, že PUSH faktory Ostravy jsou dominantní motivací studentů k odchodu z Ostravy. Odpovědi studentů se často soustřeďují na neatraktivitu prostředí, sociální skladbu obyvatelstva a kvalitu životního prostředí. Pozitivní stránkou tohoto negativního zjištění je, že tyto PUSH faktory lze v delším časovém horizontu pomocí vhodných opatření omezit. Zjištěné PULL faktory pak představují vyšší atraktivitu míst mimo město Ostravu, tyto PULL faktory je však těžké změnit, neboť se jedná o charakteristiky míst mimo dosah města Ostravy. Jednou z možných cest je však posilování silných a omezování slabých stránek Ostravy, čímž se může omezit přílišný rozdíl v atraktivitě mezi Ostravou a jejími konkurenty.